

Anna Grygo

Towarzystwo Naukowe w Płocku

Biuletyn Polonistyczny 16/47, 101-103

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

kilku miastach województwa. Udaną imprezą był konkurs folklorystyczny pn. "Zbieramy opowieści ludowe", zakończony w roku 1971.

Wydział był współorganizatorem wielu sesji popularnonaukowych poświęconych klasykom naszej literatury i piśmiennictwu śląskiemu (np. "Stan badań i potrzeby nauki na Śląsku w zakresie literatury śląskiej"; "J.Lompa"; "Powstania śląskie w literaturze pięknej"). Od ubiegłego roku członkowie Wydziału biorą czynny udział w tzw. dyskusjach interdyscyplinarnych organizowanych przez Zarząd OTPN w polskim Klubie Międzynarodowej Książki i Prasy.

W ramach wydawnictw OTPN członkowie Wydziału opublikowali dotąd 16 prac monograficznych. Na temat języka i piśmiennictwa śląskiego pisali: H.Borek, "Język A.Gdacjusza" (1962); W.Dobrzyński, "Gwary powiatu niemodlińskiego" (1963); S.Kolbuszewski, "Herezja kanonika Jędrzeja Gałki" (1964); F.Marek, "Najdawniejsze czasopisma polskie na Śląsku. 1789-1854" (1972); F.Pluta, "Dialekt głogówecki" (1965); J.Pośpiech, "Listy śląskie do J.I.Kraszewskiego z lat 1846-1886" (1966); S.Rospond, "Polszczyzna śląska" (1970); S.Smak, "Pisarstwo Karola Miarki" (1966).

Od r. 1965 Wydział wydaje nadto "Sprawozdania OTPN" (Seria B), zawierające artykuły i rozprawy oraz streszczenia referatów wygłoszonych na posiedzeniach w latach 1956-1971. Dotąd ukazało się osiem numerów. Członkowie Wydziału tworzą skład redakcji "Kwartalnika Opolskiego", organu OTPN ukazującego się od r. 1955 (dotychczas ukazało się 70 numerów; pierwszym redaktorem naczelnym był prof. S.Kolbuszewski, obecnym jest prof. S.Rospond).

Opracował
doc. dr Jerzy Pośpiech

TOWARZYSTWO NAUKOWE W PŁOCKU

Towarzystwo Naukowe w Płocku zostało powołane do życia w r. 1820 przy ówczesnej Szkole Wojewódzkiej Płockiej. Działalność jego przerywana była dwukrotnie: w r. 1830 (reaktywowana w 1907) i w 1939. Po wojnie TNK podjęło przerwana pra-

cę, wytyczając sobie nowe drogi i kierunki działania. Towarzystwo - liczące (stan z 31 grudnia 1970 r.) 356 członków zwyczajnych oraz 7 honorowych - ma w zasadzie charakter regionalny: gromadzi materiały i zajmuje się badaniami naukowymi, głównie dotyczącymi Płocka i Mazowsza Płockiego.

W r. 1969 założono oddziały Towarzystwa w Wyszogrodzie i Sierpcu.

W r. 1971 pracę prowadziły następujące komisje: Komisja Badań Naukowych, Wydawnicza, Biblioteczna i Wystawowa, Popularyzacji Nauki i Powiązań z Młodzieżą, Opieki nad Zabytkami.

Komisja Badań Naukowych dzieli się na osiem sekcji: Historyczną, Historii Najnowszej, Socjologiczną, Prawniczą, Architektury i Urbanistyki, Ikonograficzną, Literatury.

W związku z różnorodnością tematów podejmowanych przez TNP działalność w zakresie polonistyki jest tylko częścią ogólnych osiągnięć Towarzystwa. Odnotować tu można wygłoszony w dniu 7 X 1971 r. przez Juliusza Wiktora Gomulickiego odczyt pt. "Mazowiecki krąg Norwida". Przewodniczący Sekcji Literatury - Stanisław Ryszard Dobrowolski, złożył w TNP do druku "Antologię poezji Mazowsza" (opracowaną w czynie społecznym; wartość pracy wynosi 25 tys. zł).

Produkcja wydawnicza TNP objęła w r. 1971 - 61,25 ark.wyd. Organem Towarzystwa jest kwartalnik "Notatki Płockie", których w r. 1971 wydano 6 numerów (wśród nich dwa specjalne).

Duże znaczenie ma działalność Biblioteki im. Zielińskiego TNP. Gromadzi ona w swych zbiorach 127 700 woluminów i jednostek książkowych, a także 165 dzieł sztuki: obrazów, płaskorzeźb, medali, rycin i innych. Dział starodruków (od XV w. - 1800 r.) obejmuje ponad 12 tysięcy woluminów, m.in. "Boską Komedię" Dantego z 1487 r., pergaminowy Statut Łaskiego z 1506 r., pierwsze wydanie dzieła Kopernika "De revolutionibus orbium coelestium" z 1543 r.

Z Biblioteki korzystają przedstawiciele różnych środowisk społecznych: pracownicy płockich zakładów przemysłowych i handlowych, ekonomiści, prawnicy, nauczyciele, studenci, młodzież szkolna i inni. Biblioteka urządziła szereg okolicznościowych pokazów zbiorów i wystaw, m.in. kilkudniową wystawę pt. "Cyprian Kamil Norwid (1821-1871)", którą obejrzało około 350 o-

sób. Wystawa darów i zakupów dla Biblioteki będzie odąd u-
rządzana corocznie w rocznicę wyzwolenia Płocka - 21 I 1945.

Pracownicy Biblioteki współpracują z różnymi placówkami PAN, z Biblioteką Narodową, a także z różnymi wydawnictwami, m.in. z Encyklopedią Wiedzy o Książce, ze Słownikiem Pracowników Książki Polskiej oraz Słownikiem Historycznym Towarzystw Naukowych. Brali też udział w bezpośrednich wypowiedziach w Polskim Radiu oraz dostarczali materiałów i dokumentacji Wytwórni Filmów Dokumentalnych w Warszawie (film o Władysławie Broniewskim).

"W 150-lecie działalności Towarzystwa Naukowego Płockiego, w uznaniu Jego zasług w rozwoju nauki, oświaty i kultury na Mazowszu - za zasługi w pielęgnowaniu patriotyzmu i postępowych idei społecznych wśród mieszkańców Płocka i regionu Płockiego" Rada Państwa nadała Towarzystwu Złoty Krzyż Zasługi.

Na podstawie materiałów
nadesłanych przez TNP
opracowała Anna Grygo

RZESZOWSKIE TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ NAUK

Komisja Historycznoliteracka

Komisja Historycznoliteracka Rzeszowskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk liczy 23 osoby.

Od r. 1965 zorganizowano staraniem Komisji, przy współudziale Zakładu Literatury Polskiej WSP w Rzeszowie oraz Rzeszowskiego Oddziału Tow. Lit. im. Adama Mickiewicza, następujące sesje naukowe i popularnonaukowe:

1. Z tradycji kulturalnych Rzeszowa i Rzeszowszczyzny (1965)
2. Wilhelm Mach - człowiek i pisarz (1967)
3. Stanisław Piętaś - poeta i prozaik (1968)
4. Jan Wiktor - pisarz i społecznik (1969)
5. Julian Przyboś - życie i twórczość (1972).

W latach 1966-1971 zebrania naukowe Zakładu Literatury Polskiej WSP traktowane były jako posiedzenia Komisji Historycznoliterackiej RTPN. Wielokrotnie przedstawiano na nich i dyskutowano prace przeznaczone do publikacji Towarzystwa. Opublikowano: